

Organizacje ekologiczne wobec Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014 - 2020

Krzysztof Smolnicki / Fundacja EkoRozwoju (PZS)

Projekt współfinansowany przez Szwajcarię w ramach SZWAJCARSKIEGO PROGRAMU
WSPÓŁPRACY Z NOWYMI KRAJAMI CZŁONKOWSKIMI UNII EUROPEJSKIEJ

Zagadnienia horyzontalne 1/2

Zapewnienie **zrównoważonego rozwoju** w RPO WD wymaga :

- wprowadzenia do wszystkich osi zapisu o przeciwdziałaniu utracie bioróżnorodności i zmianom klimatu oraz o innych prośrodowiskowych, ekoinnowacyjnych rozwiązaniach, w tym ekoedukacji,
- wprowadzenia kryteriów prośrodowiskowych we wszystkich osiach,
- wprowadzenia kryteriów formalnych (dopuszczających) dot. efektywnego wykorzystania zasobów naturalnych, w tym w szczególności efektywności energetycznej,
- wprowadzenia dla projektów infrastrukturalnych kryterium nie degradowania środowiska i cennych siedlisk przyrodniczych,

Zagadnienia horyzontalne 2/2

Zapewnienie **zrównoważonego rozwoju** w RPO WD wymaga:

- zaplanowania adekwatnych do wyzwań środowiskowych alokacji środków na osie i działania, typy projektów i kategorie interwencji funduszy UE,
- zaprojektowania wskaźników produktu i rezultatu, w tym rezultatu strategicznego, mierzących faktyczne wdrażanie zasady zrównoważonego rozwoju na poziomie wszystkich osi priorytetowych, działań i poszczególnych przedsięwzięć,
- zbilansowania RPO i poszczególnych osi tak, by były co najmniej neutralne dla klimatu i bioróżnorodności

Wdrażanie programu 1/3

Dla zapewnienia **wyboru projektów** w sposób efektywny uwzględniających aspekty środowiskowe niezbędne jest:

- uwzględnienie w systemie kryteriów oceny wszystkich projektów rozwiązań promujących zrównoważony rozwój i prośrodowiskowe rozwiązania - w tym np. preferencje dla działań ograniczających emisję zanieczyszczeń u źródła oraz projektów realizowanych zgodnie ze standardami "zielonych zamówień publicznych",
- ograniczenie listy projektów kluczowych (wybieranych poza konkursami w wyniku decyzji politycznych) pod względem ich ilości i wielkości alokacji oraz określenie jasnych zasad ich wyboru, uwzględniających aspekty zrównoważonego rozwoju i rzeczywiste oddziaływanie regionalne (celowe byłoby również uwzględnienie na tej liście projektów dotyczących ochrony środowiska - w tym przyrody),

Wdrażanie programu 2/3

Dla zapewnienia **wyboru projektów** w sposób efektywny uwzględniających aspekty środowiskowe niezbędne jest:

- zwiększenie obiektywności oceny merytorycznej projektów oraz zapewnienie możliwości pełniejszego skalowania oceny, a także ograniczenie subiektywności oceny strategicznej (w RPO WD 2007-2013 punkty przyznawane przez Zarząd Województwa na poziomie oceny strategicznej w praktyce decydowały o przyznaniu dofinansowania),
- powiązanie kryteriów oceny merytorycznej z celami poszczególnych działań i priorytetów oraz wskaźnikami rezultatów,
- przyjęcie dla celów i działań "środowiskowych" adekwatnych wskaźników, mierzących rzeczywiste rezultaty, a nie tylko podejmowane działania (istotne również dla działań przyrodniczych i edukacyjnych),

Wdrażanie programu 3/3

Dla zapewnienia **wyboru projektów** w sposób efektywny uwzględniających aspekty środowiskowe niezbędne jest:

- włączenie organizacji ekologicznych oraz instytucji odpowiedzialnych za kwestie środowiskowe w proces monitorowania realizacji Programu, w tym zapewnienie udziału ich przedstawicieli w Komitecie Monitorującym,
- zachowanie, zapewniającego ograniczanie konfliktów ekologicznych, mechanizmu "konsultacji środowiskowych" z udziałem organizacji ekologicznych oraz instytucji odpowiedzialnych za ochronę przyrody - przy zapewnieniu odpowiedniej informacji zwrotnej dla uczestniczących w konsultacjach partnerów oraz wprowadzeniu mechanizmu weryfikacji informacji podawanych przez beneficjenta na potrzeby oceny wniosków o dofinansowanie

Dostępność środków 1/3

Dla zapewnienia **rzeczywistej dostępności środków** Regionalnego Programu Operacyjnego dla organizacji ekologicznych oraz ich równouprawnienia z innymi podmiotami konieczne jest:

- stworzenie systemowych mechanizmów uzupełnienia wkładu własnego ze środków regionalnych (np. Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej) - podobny mechanizm okresie 2007-2013 działał skutecznie na poziomie krajowym (gdzie współfinansowanie dla środków na działania ekologiczne w priorytecie V Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko) zapewniał Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej);
- ograniczenie potrzeby przygotowania kosztownych studiów wykonalności (szczególnie w projektach z zakresu ochrony bioróżnorodności i ekoedukacji);

Dostępność środków 2/3

Dla zapewnienia **rzeczywistej dostępności środków** Regionalnego Programu Operacyjnego dla organizacji ekologicznych oraz ich równouprawnienia z innymi podmiotami konieczne jest:

- uwzględnienie adekwatnych kosztów koordynacji, zapewniających rzeczywisty nadzór nad wykonywaniem zadań projektowych oraz osiągnięcie celów jakościowych. W okresie 2007 - 2013 dopuszczano w RPO WD koszty koordynacji na wyjątkowo niskim poziomie 1% kosztów kwalifikowanych - co organizacjom pozarządowym nie posiadającym, w przeciwieństwie np. do samorządów, stałej kadry w praktyce uniemożliwiało realizację projektów i praktycznie pozbawiło NGO z możliwości realizacji projektów w ramach RPO.

Dostępność środków 3/3

Dla zapewnienia **rzeczywistej dostępności środków** Regionalnego Programu Operacyjnego dla organizacji ekologicznych oraz ich równouprawnienia z innymi podmiotami konieczne jest:

- zapewnienie realnych możliwości finansowania zaliczkowego, bez zbyt skomplikowanego systemu zabezpieczeń - przy wyborze form zabezpieczeń skorzystać można np. z rozwiązań stosowanych z powodzeniem w priorytecie V PIOŚ oraz w zarządzanym z poziomu europejskiego Programie LIFE;
- umożliwienie realizacji prośrodowiskowych projektów z zakresu współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej (w poprzednim okresie 2007-2013, pomimo wymienienia takich projektów wśród potencjalnie możliwych w Uszczegółowieniu RPO, nie było możliwości uzyskania na nie środków z powodu braku odpowiednich konkursów)

Gospodarka niskoemisyjna

Dla **efektywności energetycznej** i wsparcia **OZE** konieczne jest:

- wsparcie dla projektów prosumenckich (w tym mikroinstalacje),
- uwzględnienie preferencji dla głębokiej termomodernizacji i OZE w kryteriach oceny projektów,
- Rzeczywiste wsparcie dla działań informacyjno promocyjnych,
- poszerzenie działań dotyczących zrównoważonej mobilności o rozwiązania typu P&B, systemy organizacji ruchu,
- ustawienie preferencji dla miast o przekroczonych normach emisji (zamiast dla miast pow' 20 tyś),
- ograniczenie współspalania biomasy w ramach inwestycji kogeneracyjnych,
- dodanie NGO do beneficjentów efektywności energetycznej w budynkach publicznych

Środowisko i zasoby

Dla zapewnienia **efektywności wykorzystania zasobów i ochrony środowiska** konieczne jest:

- uwzględnienie w projektach „odpadowych” preferencji dla technologii niskoenergetycznych i zgodnych z hierarchią odpadową,
- w zakresie projektów wodno-ściekowych ograniczenie wodociągów tylko w przypadku zapewnienia podłączenia do oczyszczalni oraz poszerzenia zakresu o projekty dot. Wód opadowych,
- realizację w projektach dotyczących bezpieczeństwa (w obliczu zmian klimatu) projektów małej retencji mających pozytywny wpływ na bioróżnorodność oraz dotyczących lokalnych planów zarządzania ryzykiem,
- uwzględnienie w kryteriach wyboru wszystkich inwestycji odporności na zmiany klimatu (oraz nie generowania dodatkowych ryzyk)

Bioróżnorodność

Dla zapewnienia **ochrony bioróżnorodności** konieczne jest:

- doprecyzowanie wsparcia dla infrastruktury w rozumieniu „zielonej infrastruktury” oraz „centrów ochrony bioróżnorodności” do istotnych działań przyrodniczych realizowanych na poziomie regionalnym i lokalnym,
- ograniczenie wsparcia wyłącznie dla projektów turystycznych mających związek z rzeczywistymi potrzebami ochrony przyrody
- wsparcie dla planów i programów ochrony przyrody oraz monitoringu przyrodniczego
- wyodrębnienie alokacji i konkursów na ochronę bioróżnorodności

Edukacja ekologiczna

Dla zapewnienia **edukacji dla zrównoważonego rozwoju** konieczne jest:

- wsparcie dla „zielonych miejsc pracy”,
- uwzględnienie w kryteriach oceny wniosków ośrodków edukacyjnych programu merytorycznego,
- zapewnienie spójności działań edukacyjnych z inwestycjami,
- wsparcie dla edukacji dla zrównoważonego rozwoju w priorytetach dotyczących edukacji i infrastruktury edukacyjnej
- wykorzystanie kampanii edukacyjno-informacyjnych jako narzędzia wprowadzania zmian proekologicznych (np. w gospodarce niskoenergetycznej, gospodarce odpadami... etc.)

Zrównoważony transport

Dla rozwoju **zrównoważonego transportu** konieczne jest:

- zapewnienie rozwoju komunikacji publicznej i mobilności bezemisyjnej (głównie rowerowej i pieszej) również poza obszarami miast,
- zapewnienie preferencji dla projektów pozytywnie oddziałujących na ruch pieszy i rowerowy,
- rewitalizacja dla linii regionalnych i lokalnych ze szczególnym uwzględnieniem linii o znaczeniu aglomeracyjnym i turystycznym
- integrowanie transportu kolejowego z rozwiązaniami dotyczącymi mobilności rowerowej,
- zapewnienie właściwych alokacji preferujących transport publiczny i rowerowy.

Dziękujemy za uwagę

Projekt współfinansowany przez Szwajcarię w ramach SZWAJCARSKIEGO PROGRAMU
WSPÓŁPRACY Z NOWYMI KRAJAMI CZŁONKOWSKIMI UNII EUROPEJSKIEJ

Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć, ul. Sławkowska 12, 31-014 Kraków

